

KOMPETANSEPLAN 2018-2021

LIVSMESTRING I
FRELSESARMEENS BARNEHAGER

Innledning

Ny forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver trådte i kraft 1. august 2017.

Implementering av rammeplanen skal gjennomsyre kompetansehevingen i Frelsesarmeens barnehager i årene fremover. For å skape en bevissthet til innholdet og hva det betyr for vårt arbeid vil vi reflektere over innholdet opp mot vår praksis og stadig henviser til rammeplanen i ulike situasjoner.

Frelsesarmeens barnehager har de siste årene jobbet med anerkjennelse og tidlig innsats. Bevisste og reflekterte voksne som har en løsningsfokuset tilnærming, skaper trygghet og legger til rette for utvikling hos det enkelte barn. Vi har jobbet mye med å være bevisst vårt verdigrunnlag, og synes det er positivt at *Livsmestring og helse* har blitt en ny overskrift under kapittel 1, Barnehagens verdigrunnlag i Rammeplan for barnehager. (2017)

I vår pedagogiske plattform utdyper vi vår visjon med å si at «**i Frelsesarmeens barnehager vil vi utruste barna til dager i alle farger; de lyseste – og de grå.**

På bakgrunn av dette ønsker vi i videre arbeid med kompetanseheving å ha *LIVSMESTRING* som hovedtema.

Forskning

Prosjektet «Livsmestring i skolen» av LNU (Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner) har utforsket hva elever i 7., 8. og 9. trinn tenker er de viktigste utfordringene i sine liv og for sin aldersgruppe, og ulike typer press og stress i hverdagen er klart det tema som flest føler de sliter med. I møte med utfordringer i egen hverdag har barn og unge gitt uttrykk for et voksende behov for praktisk kunnskap og ferdigheter for å mestre eget liv.

Ordet *LIVSMESTRING* er nå tatt inn i ny læreplan for skolen og i ny rammeplan for barnehagen.

FORUTSETNINGER

I Rammeplanen for barnehager (2017) står det at barnehagen er en lærende organisasjon der hele personalet skal reflektere rundt faglige og etiske problemstillinger, oppdatere seg og være tydelige rollemodeller.

En av forutsetningene for å lykkes med tema livsmestring er at hver enkelt i personalgruppa jobber med seg selv, blir godt kjent med egne holdninger og følelser og har en reflekterende holdning til dette.

Dette gjør vi ved å:

- øke veiledningskompetansen hos pedagogene
- ha veiledning jevnlig oppe på seksjonsmøter og ledermøter
- ha fokus på at pedagogene veileder barneveiledene i hverdagen, i her og nå situasjoner
- la refleksjon ha stor plass i alle møter(arbeid med periodeplan, Dialogspillet, ulike tema)
- fokusere på selvrefleksjon og selvinnstilt, ha et personalet som er innstilt på å utgjøre en forskjell
- gjennomføre prosess om hva som er nærværsfaktorer/motivasjon i vår barnehage og følge disse opp
- ha medarbeiderundersøkelse som gjennomføres og følges opp med tiltak

ANSVAR

Alle ansatte har et ansvar for kompetanseheving.

Barnehageeier skal sørge for at personalet har riktig og nødvendig kompetanse, og skal legge til rette for kompetanseheving.

Styrer leder og følger opp barnehagens endrings og utviklingsprosesser for kompetanseutvikling, og sørger for at hele personalgruppa involveres i utvikling av barnehagens innhold og arbeidsmåter.

Barnehagelæreren er utdannet spesielt for å ivareta barnehagens oppgaver og har dermed en viktig veiledningsrolle i kraft av sin kompetanse - både som styrer, pedagogisk leder og barnehagelærer.

Pedagogiskleder skal lede refleksjons- og utviklingsarbeidet på avdelingen og i barnehagen i samarbeid med styrer.

(Rammeplan for barnehage, 2017 og Kompetanse for fremtidens barnehage, 2017)

MÅL

Personalet i Frelsesarmeens barnehager utgjør en positiv forskjell og styrker barna i deres livsmestring

Kjennetegn på at målet er nådd:

- Mangfold blir sett på som en verdi
- Personalet har alltid barns beste i fokus og har et bevisst forhold til hva det innebærer
- Reflekterte barnehager med endringsvilje
- Barnehagene jobber målrettet for utvikling
- Personalet har god kompetanse om livsmestring
- Barn, foreldre og personal trives i barnehagene
- Barnehagen har rom og plass til alle

LIVSMESTRING

I Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoners nylig lanserte rapport Livsmestring i skolen brukes følgende definisjon av begrepet livsmestring:

«Å utvikle ferdigheter og tilegne seg praktisk kunnskap som hjelper den enkelte til å håndtere medgang, motgang, personlige utfordringer, alvorlige hendelser, endringer og konflikter på en best mulig måte. Å skape en trygghet og tro på egne evner til å mestre også i fremtiden.»

Livsmestring er en livslang prosess som vil bli preget av ulike hendelser og møter med ulike personer. I barnehagen er det viktig at alle i personalgruppa vet at de påvirker barnas livsmestring.

Vi ønsker å dele opp arbeidet med tema livsmestring i 5 underpunkter; selvfølelse, samspill, fellesskap og vennskap, omsorgs- og livssituasjon, demokrati og fysisk helse.

Selvfølelse

Selvfølelsen sier noe om hvordan vi opplever oss selv, det vi føler om oss selv. Selvfølelse vil si en visshet om egen verdi, slik du selv ser det - altså hvordan det føles å være deg. Et barn med god selvfølelse har positive tanker om seg selv. Jeg er god nok slik som jeg er (helsekompetanse). En god selvfølelse er avgjørende for god psykisk helse.

I Frelsesarmeens barnehager legger vi til grunn at barnet er skapt i Guds bilde og har unik verdi. Barnet har verdi i det barnet ER, ikke i det barnet gjør. Barnet skal få være seg selv, komme med hele sin personlighet og kjenne at det er godt å være seg. Dette må komme til uttrykk i måten de voksne møter barnet på, slik at vi først og fremst bidrar til å styrke barnets selvfølelse (Pedagogisk plattform).

Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov (Rammeplan for barnehager, 2017).

Personalet legger til rette for at alle barna i Frelsesarmeens barnehager har og utvikler en positiv selvfølelse.

Dette gjør vi ved å:

- ha en løsningsfokusert tilnærming (LØFT) i barnehagen – jakte på det positive. Opplæring/kurs for de som ikke har hatt dette
- fokusere videre på anerkjennende kommunikasjon og samspillsmetoden dialog
- ha opplæring i hva god tilknytning og trygghet er, og hvordan vi legger til rette for dette
- bruke gode gjennomtenkte prosedyrer for tilvenning, overgang mellom avdelinger og skolestart
- ha opplæring i observasjon
- øke kompetansen om tilrettelegging av læringsmiljø som fører til mestring
- øke kompetansen om hvordan veilede barn som møter motgang, og hvordan gi de gode strategier for å takle motgang
- ha kunnskap om konflikthåndtering
- ha kunnskap om psykisk helse og hvordan jobbe med dette
- aktivt bruke og videreutvikle prosedyrer for forebygging og håndtering av mobbing
- prioritere kurs og refleksjon rundt tema selvfølelse (Udir, Famlab)

Samspill, felleskap og vennskap

Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre. I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne (Rammeplan for barnehager, 2017).

Personalet legger til rette for samspillserfaringer, gode felleskap og opplevelse av vennskap.

Dette gjør vi ved å

- øke personalets relasjonskompetanse (barn-barn, barn-voksen, voksen-voksen) gjennom refleksjon og veiledning
- bruke ulike observasjonsverktøy for å kartlegge det sosiale samspillet i barnegruppa
- øke kunnskap om lek, lekekompetanse hos barn og den voksnes rolle
- få inspirasjon fra ulike verktøy som for eksempel Steg for steg, Hjerteprogrammet, Livskunnskap for de minste osv.
- ha positivt fokus på arbeidsmiljø
- øke kunnskapen om den pedagogiske atmosfæren og hvordan den påvirker barn og personal

Omsorgs- og livssituasjon

I barnehagen er det barn fra mange ulike typer hjem. Barnehagen har gjennom den daglige og nære kontakten med familiene en god oversikt over barnas omsorgs- og livssituasjon.

Personalet må være klar over sosiale forskjeller og hvordan de kan bidra til å utjevne disse.

De skal også ha et bevisst forhold til at barn kan være utsatt for omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep.

Dette gjør vi ved å

- ha foreldresamarbeid som tema på personalmøte
- reflektere over hva foreldresamarbeid er og bør være (eks Dialogspillet, fargekartlegging av foreldre, Kari Pape)
- ha opplæring i hvordan vi ser tidlige tegn på omsorgssvikt
- ha gode maler for foreldresamtaler med spørsmål som inviterer til dialog om vanskelige tema
- ha opplæring i opplysnings- og meldeplikt til barnevernet
- ha rutiner for hva man gjør når en familie sliter
- fokusere på hvordan vi kan jobbe for å utjevne sosiale forskjeller, for eksempel familieverksted, veiledning og henvisning til videre hjelp for foreldrene, refleksjon over egne holdninger osv.
- ha gode prosedyrer og kunnskap om overgrep/vold og hva man gjør ved mistanke
- øve på å møte og høre ubehagelige samtaler på en god måte
- lytte, handle og stå i ubehagelige saker

Demokrati

Gjennom å delta i barnehagens fellesskap skal barna få mulighet til å utvikle forståelse for samfunnet og den verden de er en del av. Barna skal få oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på (Rammeplan for barnehager, 2017).

I barnehagen skal demokrati være en livsform der forskjeller og forskjellige meninger skal fremmes og oppmuntres gjennomgående i vårt arbeid. Personalet må legge til rette for at barnehagen er et inkluderende fellesskap der alle får lov å ytre seg, bli hørt og delta.

Dette gjør vi ved å

- øke personalets evne til å lytte for å gi barn tid og rom til å komme med sitt uttrykk
- gjennomføre en prosess i forhold til barnehagens rom. Fungerer rommet slik at barna får bidra/påvirke/delta
- reflektere over barnas dokumentasjon og la den påvirke hverdagen
- øke kunnskap og felles forståelse om demokrati, medvirkning og medbestemmelse

Fysisk helse

Vaner og handlingsmønstre tar form allerede fra tidlig alder. Gode vaner som tilegnes i barnehagealder kan vare livet ut. Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse (Rammeplan for barnehager, 2017).

Erfaringer og kunnskap om hva som er god fysisk helse, lek og læring med kroppen som utgangspunkt og økt forståelse for hvordan sunn mat kan bidra til god helse vil øke barnas livsmestring.

Dette gjør vi ved å

- bli kjent med viktigheten av ro, hvile og avslapping i løpet av barnehagedagen og legge til rette for dette
- utarbeide en idébank til hva som kan gjøres av ulike aktiviteter og leker som fører til kroppslig lek og bevegelsesglede
- ha opplæring og refleksjon over mat og helse og hvordan vi møter det i barnehagen (sunne helsevaner, næringsrik mat)
- reflektere over ute og innemiljø – hva oppfordrer miljøene til? Er det utfordringer til alle?
- ha opplæring i Nasjonal faglig retningslinje for mat og måltider i barnehagen, Helsedirektoratet
- øke kunnskapen om fysisk helses betydning for livsmestring
- øke kunnskapen om hvordan legge til rette for bevegelsesglede
- bevisstgjøring om at aktive voksne skaper aktive barn

Styrer og representant fra kompetanseplangruppa leder arbeidet med å konkretisere en plan for gjennomføring i den enkelte barnehage.

Virksomhetsleder leder arbeidet sentralt.